

Sacramentaliter & spiritaliter simul.

a 1. Cor. 11. v. 28.
b Matth. 22. 11.

Qui communicare sacramentaliter negligunt, quantis se privent fructibus.

De preparatione ad Eucharistiam, sess. 13. Conc. Trid. de Euchar. cap. 7. & can. 11. vide Basil. q. 172. in reg. brevioribus.

c Joa. 13. 5.

D. Thom. in 3. p. q. 80. art. 4.

d Exod. 26.

e 1. Reg. 5. per totum.

Ad dignam Euchar. sumpcionem, primò discernendus est celestis panis à communi.

tus consequantur. Alii denique sunt, qui sacramento & spiritu Sacram Eucharistiam percipiunt; qui cum ex Apostoli doctrina a prius se probaverint, ac b veste nuptiali ornati ad divinam hanc mensam accesserint, ex Eucharistia capiunt uberrimos illos, quos antea diximus, fructus. Quare perspicuum est, eo se maximis & celestibus bonis privare, qui cum ad Corporis Domini Sacramentum etiam sumendum parati esse possint, satis habent spiritu tantum sacram Communionem accipere.

56. *Antequam quis ad Eucharistiam accedat, præparandum animus esse ostenditur.*

Sed jam docendum est, qua ratione præparatos fidelium animos esse oporteat, antequam ad Sacramentalem Eucharistiae perceptionem veniant. Ac primum quidem, ut pateat, eam præparationem maximè necessariam esse, Salvatoris nostri exemplum proponendum est. Nam antequam Apostolis pretiosi Corporis & Sanguinis sui Sacramenta daret, quamvis jam mundi essent, c pedes eorum lavit; ut declaret omnem diligentiam adhibendam esse, ne quid nobis ad summam animi integritatem & innocentiam desit, cum sacra mysteria percepturi sumus. Deinde verò fideles intelligant, quemadmodum, si optimè affecto & præparato animo Eucharistiam aliquis sumat, amplissimis celestis gratiæ muneribus ornatur; ita contra, si imparatus accipiat, non solum nihil commodi, sed maxima etiam incommoda & detrimenta eum accipere. Optimis enim rebus & maximè salutaribus hoc proprium est, ut, si in tempore iis utamur, vehementer prosint; sin aliè no tempore adhibeantur, perniciem & exitium afferant. Quare mirandum non est, ingentia quoque & præclarissima Dei dona, cum benè constituto animo accipiuntur, ad celestem gloriam consequendam maximo nobis adjumento esse: at verò, cum iis nos ipsos indignos præbemus, sempiternam mortem afferre. Id verò arcæ Domini exemplo comprobatur; d Arca enim Fœderis, qua nihil præstantius Israëliticus populus habuit, cui etiam per illam maxima & innumerabilia beneficia Dominus tribuerat, à e Philistæis ablata, summam illis pestem & calamitatem cum æterno dedecore conjunctam importavit, sic etiam cibi, qui ore accepti in stomachum benè affectum illabuntur, corpora alunt & sustentant, qui verò in stomachum vitiosis humoribus plenum infundi solent, graves morbos efficiunt.

57. *Quo pacto animus ad Eucharistiam sit præparandus.*

Primam itaque illam præparationem fideles adhibeant, ut discernant mensam à mensa, hanc sacram ab aliis profa-

fanis, celestem hunc panem à communi. Atque hoc fit cum certo credimus præsens esse verum Corpus & Sanguinem Domini, a quem in celo Angei adorant, b ad cujus nutum columnæ cœli contremiscunt & pavent, cujus gloria plenum est cœlum & terra. Hoc nimirum est dijudicare Corpus Domini, quod d Apostolus admonuit: cujus tamen mysterii magnitudinem venerari potius oportet, quam in disputationibus ejus veritatem curiosius perquirere.

Altera verò illa præparatio maximè necessaria est, ut unusquisque à se ipso quærat, num pacem cum aliis habeat, e num proximos verè atque ex animo diligat: f (1) *Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens, offeres munus tuum.*

Deinde conscientiam nostram scrutari diligenter debemus, ne fortè exitiali aliquo peccato contaminati simus, cujus pœnitere necesse sit, ut prius contritionis & confessionis medicamento illud eluatur: definitum est enim à Sancta Tridentina Synodo, nemini licere, quem mortalis peccati conscientia stimulet, si Sacerdotis facultas data sit, antequam se sacramentali confessione purgarit, quantumvis sibi contritus esse videatur, sacram Eucharistiam accipere.

Præterea taciti cum animis nostris cogitemus, quàm indigni simus, quibus divinum hoc beneficium à Domino tribuatur: quare illud Centurionis, g de quo idem ipse Salvator testatus est, se non invenisse tantam fidem in Israel, ex animo dicendum est: h *Domine non sum dignus, ut intres sub tectum meum.* Exquiramus etiam à nobis ipsis an illud Petri usurpare nobis liceat: i *Domine tu scis, quia amo te.* Meminisse enim oportet, eum, qui sine k veste nuptiali in convivio Domini accubuerat, in tenebrosum carcerem conjectum, sempiternis pœnis addictum fuisse.

58. *Etiam corporis aliqua ratio communicare volenti est suscipienda.*

Neque verò animæ solum, sed etiam corporis præparatione opus est: nam jejuni ad sacram mentem accedere debemus; ita ut saltè à dimidia antecedentis diei nocte usque ad illud temporis punctum, quo Eucharistia accipimus, nihil omninò comederimus aut biberimus. Postu-

(1) *Si ergo offers* Edit. Pat. inquit enim *Matthæus*; si ergo offers: satis appositè.

a Psalm. 96. 8.
b Hebr. 1. 6.
c Job. 20. 11.
d Isai. 6. 3.
e 1. Cor. 11. 29.

Secundò, reconciliatio cum inimicis facienda est.

e 1. Joan. 3. 14.
f Matth. 5. 23. 24.

Tertiò, conscientia peccatorum penitentia à capitalibus vitis eluenda est. Synod. Trid. sess. 13. can. 13.

Quarto, præmittenda est humilis de se ipso existimatio.

g Matth. 8. 10.
h Ibidem 8.

Quinto, est videndum, an vera charitate simus prædit.

i Joan. 21. 15.
k Matth. 22. v. 11.

Jejunos communicantes esse necesse est de Cons. dist. 1. c. 54. Liquido. Item castos, vide 33. 2. 4. cap. Sciatis, & c. 7. Vir eum propria, 51. q. 4. & c. 11. Omnis homo, de Cons. dist. 2.

tulat etiam tanti Sacramenti dignitas, ut qui matrimonio juncti sunt, aliquot dies à concubitu uxorum abstinereant, à Davidis exemplo admoniti, qui cum panes Propositionis à Sacerdote accepturus esset, purum se & pueros suos ab uxorum consuetudine tres ipsos dies esse professus est. Hæc ferè sunt, quæ maximè observari à fidelibus oportet, ut se ad sacra mysteria utiliter accipienda antea parent. Reliqua enim, quæ hac in re providenda esse videantur, ad hæc ipsa capita facilè redigi poterunt.

59. *Christiani omnes Eucharistiam sumere saltem semel in anno tenentur.*

Sed ne fortè aliqui segniores ad hoc Sacramentum percipiendum reddantur, quod tantam præparationem adhibere grave admodum & difficilè ducant, fideles sæpè admonendi sunt, omnibus eam legem propositam esse ut sacram Eucharistiam accipiant. Præterea constitutum est ab Ecclesia, ut qui semel saltem singulis annis in Pascha non communicaverit, ab Ecclesia arceatur.

60. *Quoties & quibus temporibus percipienda sit Eucharistia.*

Neque tamen fideles hoc satis habeant, se hujus decreti auctoritati obtemperantes, semel tantummodò Corpus Domini quotannis accipere; verùm sæpius iterandam Eucharistiæ Communionem existiment. Utrum autem singulis mensibus, vel hebdomadis, vel diebus id magis expediat, certa omnibus regula præscribi non potest: verum tamen illa est S. Augustini norma certissima: *Sic vive, ut quotidie possis sumere.* Quare Parochi partes erunt, fideles crebrò adhortari, ut, quemadmodum corpori in singulis dies alimentum subministrare necessarium putant, ita etiam quotidie hoc Sacramento alendæ & nutriendæ animæ curam non abjiciant. Neque enim minùs spirituali cibo animam, quàm naturali corpus indigere, perspicuum est. Vehementer autem proderit hoc loco repetere maxima illa & divina beneficia, quæ, ut antea demonstratum est, ex Eucharistiæ Sacramenti communiione consequimur. Illa etiam figura erit addenda, *b* cum singulis diebus corporis vires manna reficere oportebat; itemque Sanctorum Patrum auctoritates, quæ frequentem hujus Sacramenti perceptionem magnoperè commendant. Neque enim unius S. Patris c Augustini ea fuit sententia, *Quotidie peccas, quotidie sume*: sed si quis diligenter attenderit, eundem omnium d Patrum, qui de hac re scripserunt, sensum fuisse facilè comperiet.

61. *Communicandi morem in Ecclesia olim frequentem fuisse, demonstratur.*

Ac tempus quidem olim fuisse, cum fideles quotidie Eucharistiam acciperent, ex a Apostolorum Actis intelligimus. Omnes enim, qui tunc Christianam fidem profitebantur, vera & sincera charitate ita ardebant, ut, cum sine intermissione orationibus & aliis pietatis officiis operam darent, quotidie ad sacra Domini Corporis mysteria sumenda parati invenirentur. Eam postea consuetudinem, quæ intermittere videbatur, Anacletus sanctissimus Martyr & Pontifex aliqua ex parte renovavit. Præcepit enim ut ministri, qui Missæ sacrificio interessent, communicarent; quod ab Apostolis constitutum esse, affirmaret. Diu etiam in Ecclesia ille mos fuit, ut Sacerdos, peracto sacrificio, cum Eucharistiâ sumpsisset, ad populum, qui aderat, conversus, his verbis ad sacram mensam fideles invitaret: *Venite fratres ad Communionem*: tunc, qui parati erant, summa cum religione sacrosancta mysteria sumebant. Sed, cum deinde charitas & pietatis studium adeo refrixisset, ut rarò admodum ad Communionem fideles accederent, sancitum est à Fabiano Pontifice, ut ter quotannis; in Natali Domini & Resurrectione & Pentecoste omnes Eucharistiam sumerent; id, quod postea à multis Conciliis, præsertim vetò ab Agathensi primo confirmatum est. Ad extremum, cum eò res adducta esset, ut non modo sancta illa & salutaris præceptio non servaretur, sed in plures etiam annos sacra Eucharistiæ Communio differeret, decretum est in Lateranensi Concilio, ut semel ad minus singulis annis in Pascha fideles omnes sacrum Domini Corpus acciperent; qui verò id facere neglexissent, Ecclesiæ aditu prohiberentur.

62. *Pueris nondum ratione utentibus Eucharistiam administrare non convenit.*

Verùm, quamvis hæc lex Dei & Ecclesiæ auctoritate sancita, ad omnes fideles pertinèat; docendum est tamen eos excipi, qui nondum rationis usum propter ætatis imbecillitatem habent: hi enim neque sacram Eucharistiam à profano & communi pane sciunt discernere, neque ad eam accipiendam, pietatem animi & religionem afferre possunt. Atque id etiam à Christi Domini institutione alienissimum videtur: ait enim *b Accipite & comedite*: infantes autem idoneos non esse, qui accipiant & comedant, satis constat. Vetus quidem illa fuit in quibusdam locis consuetudo, ut infantibus etiam sacram Eucharistiam præberent, sed tamen tum ob eas causas, quæ antea dictæ sunt, tum ob alias Christianæ pietati maximè consentaneas, jamdiu ejusdem Ecclesiæ auctoritate id fieri desiit.

a 1. Reg. 25. 5.

Conc. Later. c. 21. & habetur de penit. & remiss. c. Omnis, sess. 13. Conc. Trid. de Euchar. c. 9.

Sæpius communicandum. Am 1. l. 1. de Sacram. c. 4. vide Aug. in lib. 10. Hom. 21. Hom. & de Bona pers. c. 14. & ep. 118. ad Januar. vide item cap. Peracta, & cap. Quotidie, & c. 1. si quotiescumque & cap. Si non tanta sunt, de Coas. dist. 2.

b Exod. 16. 15.

c D. Aug. serm. 28. de Verb. Domini.

d Ignat. in ep. ad Eph. Basil. ad Cæsar. Patr.

Amb lib. 5. de Sacram. cap. 4.

a Act. 2. 42.

S. Anacletus ep. 1. & citatur de Cons. dist. 1. c. Episcopus, & dist. 7. cap. Peracta, vide Dion. Arcop. de Eccl. Hier. c. 3. & Greg. 1. 2. Dialog. cap. 23.

S. Fabianus ep. 3. ad Hil. ep. & habet de Cons. dist. 2. cap. Etsi, præcipitur, ut fideles t r in anno communicent. Turon. Conc. III. c. 50. Conc. Agat. cap. 48. & Cabilen II. Conc. Later. can. 21. & citor de Pen. & remiss. cap. Omnis, & Trid. sess. 13. can. 9. præcipitur, ut fideles semel ad minus communicent. Infantibus Euchar. non est ad ini randa. Conc. Trid. sess. de Communiione sub ut aque spec e, c. 4. can. 4. D. Thom. in 3. p. q. 80. art. 9.

b Matth. 26. 20. Vide C. pr. serm. 5. de lapsis, post medium.

63. *Qua aetate pueris sacra mysteria danda sint.*

Qua verò aetate pueris sacra mysteria danda sint, nemo melius constituere poterit quam pater, & Sacerdos, cui illi confitentur peccata: ad illos enim pertinet explorare, & à pueris percontari, an hujus admirabilis Sacramenti cognitionem aliquam acceperint, & gustum habeant.

64. *Licet insanos aliquando ad Communionem admittere.*

Amentibus præterea, qui tunc à pietatis sensu alieni sunt, Sacramenta dare minimè oportet; quamvis, si antequam in insaniam inciderent, piam & religiosam animi voluntatem (1) præ se tulerunt, licebit eis in fine vitæ Concilii Cartaginensis decreto Eucharistiam administrare; modò vomitionis, vel alterius indignitatis & incommodi periculum nullum timendum sit.

65. *Laicis sub utraque specie communicandum non est.*

Quòd verò ad communicandi ritum pertinet, doceant Parochi, S. Ecclesiæ lege interdictum esse, ne quis sine ipsius Ecclesiæ auctoritate, præter Sacerdotes, Corpus Domini in sacrificio conficientes, sub utraque specie sacram Eucharistiam sumat: nam, ut à Tridentina Synodo explicatum est, quamvis Christus Dominus in ultima cœna altissimum hoc Sacramentum in panis & vini speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit: ex eo tamen non efficitur, hanc legem à Domino Salvatore constitutam esse, ut omnibus fidelibus sacra mysteria sub utraque specie administranda sint. Etenim idem Dominus noster cum de hoc Sacramento loqueretur, alterius tantum speciei sæpius meminit, ut, cum inquit: *a Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: & Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita: & Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.*

66. *Rationes ob quas Ecclesia alterius tantum speciei usum laicis concesserit.*

Multis verò, & iis quidem gravissimis rationibus adductam esse Ecclesiam patet, ut hanc potissimum sub altera specie communicandi consuetudinem non solum approbaret; sed etiam decreti auctoritate firmaret.

Primum enim maximè cavendum erat, ne Sanguis Domini in terram funderetur: quod quidem facile vitari posse non videbatur, si in magna populi multitudine eum ministrare oportuisset.

Præ-

(1) *Præ se tulerunt* (Ed. Pat. Lov. & Lugd. præ se tulerit,

Præterea, cum sacra Eucharistia ægrotis præstò esse debeat, magnoperè timendum erat, ne, si diutius vini species asservaretur, coalesceret.

Permuli præterea sunt, qui vini saporem, ac ne odorem quidem perferre ullò modo possint. Quare, ne, quod spiritualis salutis causa dandum est, corporis valetudini noceret, prudentissimè sancitum est ab Ecclesia, ut panis tantummodò speciem fideles acciperent.

Accedit ad alias rationes, quod in pluribus Provinciis summa vini penuria laboretur: neque id aliunde sine maximis impensis, ac nonnisi longissimis ac difficillimis itineribus conveyi potest.

Deinde, quod maxime omnium ad rem pertinet, convellenda erat eorum hæresis, qui negabant sub utraque specie totum Christum esse, sed Corpus tantum ex angue sub panis, Sanguinem autem sub vini specie contineri asserebant. Ut igitur fidei Catholicæ veritas magis ante omnium oculos poneretur, sapientissimo consilio alterius speciei, hoc est, panis, Communio inducta est. Sunt & aliæ rationes ab iis collectæ, qui de hoc argumento disserunt; quæ si opus esse videbitur, à Parochis afferri poterunt. Jam de Ministro, quamvis id à nemine ferè ignorari possit, agendum est, ne quid præmissum sit, quod ad hujus Sacramenti doctrinam pertinere videatur.

67. *Proprius hujus Sacramenti Minister est Sacerdos.*

Itaque tradendum est, solis Sacerdotibus potestatem datam esse, *a* ut sacram Eucharistiam conficiant, ac fidelibus distribuant. Eum autem morem in Ecclesia semper servatum esse, ut fidelis populus à Sacerdotibus Sacramenta acciperet, Sacerdotes autem sacra facientes ipsi se communicarent, Sancta Tridentina Synodus explicavit; ostenditque hanc consuetudinem tamquam ab Apostolica traditione profectam, religiosè retinendam esse; cum præsertim hujus rei nobis illustre exemplum Christus Dominus reliquerit, qui & sanctissimum suum Corpus consecravit, *b* & Apostolis suis manibus porrexit. Verùm, ut quacumque ratione tanti Sacramenti dignitati consuleretur, non modò ejus administrandi potestas solis Sacerdotibus data est, sed lege etiam Ecclesia vetuit, ne quis, nisi consecratus esset, sacra vasa, lintea & alia instrumenta, quæ ad illius confectionem necessaria sunt, tractare aut tangere auderet, modò gravis aliqua necessitas non incideret.

68. *Potest Eucharistia per improbos Sacerdotes vel consecrari, vel administrari.*

Ex quo tùm Sacerdotes ipsi, tùm reliqui fideles intel-

N

Secunda ratio,
Conc. Nic. can. 14.
Aurel. can. 24.

Tertia ratio.

Quarta ratio.

Quinta ratio.
Totum Christum in
Eucharistia centi scri-
bunt Basil. ad Cesar.
Patr. Cyr. ad Calosyt.
& in Joan. 1. 4. c. 14.

Minister Eucharistiae
solus Sacerdos.
a Sic sacrificium in
instituit, cujus officium
solis Sacerdotibus com-
mitti voluit &c. D. Th.
in Hyon Trid. Synod.
sess. 13. cap. 16.

b Matth. 26. 26.
Marc. 14. 22.

Laicis non licet res sa-
cras ad Consecrationem
Euchar. necessarias arin-
gere, dist. 23. cap. Sacra-
tas. D. Th. in 4. p. q. 82.
art. 5. vide item Conc.
Trid. sess. 14. cap. 6. &
can. 10.

Conc. Araus. c. 3. & ha-
betur 26. q. 6. cap. Qui
recedunt.
D. Tho. ibidem Conc.
Carth. 19. cap. 76. &
habetur 16. q. 6. c. 15.
Qui per Penitentiam.

Laicis, nisi accedat
Eccles. auctoritas, sub
altera tantum specie com-
municandum est.
Trid. Syn. d. sess. 21. de
Commun. sub utraque
specie, c. 12. can. 1. 2.
& 3.

a Joan. 6. 52. 59.

Laicis una tantum pars
conceditur, ut 1. Reg. 1.
36. Dimitte me obsecro,
ad unam partem sacer-
dotalem.

Prima ratio.

telligere possunt, quanta religione & sanctitate præditos esse oporteat, qui ad Eucharistiam vel consecrandam, vel administrandam, vel sumendam accedunt. Quamquam quod antea de cæteris Sacramentis dictum est, ea non minus per improbos administrari, si, quæ ad illorum perfectam rationem attinet, ritè servantur, idem valet in Eucharistiæ Sacramento. Neque enim hæc omnia ministrorum meritò niti, sed Christi Domini virtute & potestate geri, credendum est. Hæc sunt, quæ de Eucharistia, ut Sacramentum est, explicanda erunt. Nunc, quod restat, dicendum, ut Sacrificium est, oportet explanare; ut intelligant Parochi, quæ potissimum de hoc mysterio, quemadmodum Sancta Synodus decrevit, Dominicis & festis diebus fideli populo tradere debeant.

69. *Eucharistia peculiare novi Testamenti Sacrificium Deo est acceptissimum.*

Etenim hoc Sacramentum non solum thesaurus est cœlestium divitiarum, quo, si benè utamur, Dei gratiam nobis conciliamus & amorem; sed in eo quædam præcipua ratio inest, qua ei pro immensis in nos collatis beneficiis aliquam gratiam referre possimus. At verò hæc victima, si ritè & legitime immoletur; quàm grata & accepta Deo sit, ex hoc colligitur. Si enim veteris legis Sacrificia, de quibus scriptum est: *a Sacrificium, & oblationem noluisti; & iterum: b Si voluisses Sacrificium, dedissem utique, holocaustis non delectaberis*; ita placuerunt Domino, ut *c Scriptura*, Deum odoratum esse odorem suavitatis, id est grata ei & accepta fuisse, testetur; quid nobis sperandum de eo Sacrificio, in quo ille ipse immolatur atque offertur, de quo cœlestis vox bis audita est: *d Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui*? Hoc igitur mysterium Parochi diligenter exponant, ut cum fideles ad rem divinam convenerint, attentè & religiosè sacra illa, in quibus intersunt, meditari discant.

70. *Quæ sint causæ, ob quas Eucharistia à Christo Domino instituta est.*

In primis igitur docebunt, Eucharistiam duabus de causis à Christo Domino institutam esse: altera est, *e* ut cœleste animæ nostræ alimentum esset, quo vitam spirituales tueri & conservare possemus: altera, ut Ecclesia perpetuum Sacrificium haberet, quo peccata nostra expiantur, & cœlestis Pater sceleribus nostris sæpè graviter offensus, ab ira ad misericordiam, à justæ animadversionis severitate ad clementiam traduceretur. Hujus rei figuram & *f* similitudinem in agno Paschali licet animadvertere, qui ut Sacrificium & Sacramentum,

De Euchar. ut est Sacrificium, sess. 22. Conc. Trid. in princ.

Sacramenti & sacrificii discrimen innotuit.

Eucharistiæ sacrificium quàm sit Deo gratum, Vide Isai c. 6. & Jerem. 33. Aug. lib. 20. contra Faust. c. 21.

a Psalm. 39. 7.

b Psalm. 50. 18.

c Genes. 8. 21.

d Matth. 3. 17. & 17. 5.

Eucharistiam à Christo esse institutam, cum ut sit Sacramentum, cum ut sit sacrificium.

e Prov. 9. 2.

Joan. 6. 35.

f. Cor. 10. 11. sess. 22. Conc. Trid. de Sacrificio Mis. c. 1. 2. Dion. l. Eccl. Hier. c. 3. Ign. ad Smyrn. Similitudo Agni Pasch.

f Exod. 12. 3. 4.

à filiis Israël offerri & comedi consueverat. Nec verò, cum Salvator noster eo Patri, se ipsum in ara Crucis oblaturus esset, ullam suæ erga nos immensæ charitatis illustriorem significationem dare potuit, quàm cum nobis visibile Sacrificium reliquit, quo cruentum illud semel in cruce paulò post immolandum, instauraretur; ejusque memoria usque in finem sæculi quotidie summa cum utilitate ab Ecclesia per universum orbem diffusa coleretur.

71. *Quomodo Sacramentum à Sacrificio secernatur.*

Differunt autem plurimum inter se hæc duæ rationes. Sacramentum enim consecratione perficitur: omnis verò Sacrificii vis in Deo est, ut offeratur. Quare sacra Eucharistia, dum in pyxide continetur, vel ad ægrotum deferretur, Sacramenti, non Sacrificii rationem habet. Deinde etiam ut Sacramentum est, iis, qui divinam Hostiam sumunt, meriti causam affert, & omnes illas utilitates quæ suprâ commemoratæ sunt: ut autem Sacrificium est, non merendi solum, sed satisfaciendi quoque efficientiam continet. Nam ut Christus Dominus in passione suâ pro nobis meruit ac satisfecit, sic qui hoc Sacrificium offerunt, quo nobiscum communicant, Dominicæ passionis fructus merentur ac satisfaciunt.

72. *Quo tempore istud novi Testamenti Sacrificium sit institutum.*

Jam de hujus Sacrificii institutione nullum ambigendi locum Sancta Trident. Synod. reliquit: declaravit enim in *a* extrema cœna à Christo Domino institutum esse; simulque anathemate eos damnavit, qui (1) asserant, verum & proprium Sacrificium Deo non offerri, aut offerre nihil aliud esse, quàm Christum ad manducandum dari.

73. *Non licet Sanctis, aut ulli creaturæ Sacrificium offerri.*

Nec verò illud prætermisit, quin diligenter explicaret, uni Deo Sacrificium fieri: nam etsi Ecclesia interdum Missas in memoriam & honorem Sanctorum celebrare consuevit, non tamen illis Sacrificium, sed uni Deo, qui Sanctos immortalis gloria coronavit, offerre docuit. Quare nec Sacerdos umquam dicere solet, *Offero tibi Sacrificium, Petre, vel Paule*; sed dum uni soli Deo immolat, gratias illi agit pro beatissimorum martyrum insigni victoria: eorum patrocinium ita implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam agimus in terris.

N 2

74.

(1) Qui asserant) Edit. Patav. Lugd. & Lovain. qui asserunt, quòd magis aridet.

Sacramenti & sacrificii discrimen.

Sacrificium novi Testamenti quando sit institutum.

Trid. Synod. sess. 22. de Sacrificio Missæ, cap. 1. & can. 1. & 2.

a Lucæ 22.

1. Cor. 11. 24. 19.

Soli Deo sacrificium in Missa offerri. Sess. 22. Conc. Trid. c. 3. & can. 3. Aug. lib. 20. contra Faust. cap. 21. & lib. 8. Civ. c. 27. Verba sunt orationis, qua S. Trinitatis offertur sacrificium.

74. Unde doctrina illa Sacrificii & Sacerdotii novæ legis hauriatur.

Hæc autem, quæ de hujus Sacrificii veritate à Catholica Ecclesia tradita sunt, ex Domini verbis accepit, cum extrema illa nocte hæc ipsa sacra mysteria Apostolis commendans: *a Hoc facite*, inquit, *in meam commemorationem*. Eos enim quemadmodum à Sancta Synodo definitum est, tunc Sacerdotes instituit, præcepitque ut ipsi, & qui in eis Sacerdotali munere successuri essent, Corpus ejus immolarent & offerrent; atque id etiam Apostoli verba ad Corinthios scripta satis demonstrant, cum ait: *b Non potestis calicem Domini bibere, & calicem demoniorum, non potestis mensam Domini participes esse, & mensam demoniorum*. Ut enim pro demoniorum mensa altare, in quo eis immolabatur, intelligendum est: ita etiam (ut quod Apostolus proponit, probabili argumentatione concludatur) mensa Domini, nihil aliud, nisi altare, in quo Sacrificium Domino fiebat, significare potest.

75. Quibus potissimum figuris & prophetiis istud Sacrificium olim significatum fuerit.

Quod ex veteri Testamento hujus Sacrificii figuras & oracula requiramus; primum quidem de eo Malachias apertissime vaticinatus est, his verbis: *c Abortu Solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda, quia magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus exercituum*. Præterea hæc hostia tam ante, quam post latam legem, variis Sacrificiorum generibus prænuntiata est. Etenim bona omnia, quæ in his Sacrificiis significabantur, hæc una victima, tamquam omnium perfectio & absolutio, complexa est. Verumtamen nulla in re ejus imaginem magis expressam licet videre, quam *d* in Melchisedech sacrificio: ipse enim Salvator *e* Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus & sanguinem suum in extrema cœna sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit.

76. Idem Sacrificium, quod in Cruce fuit oblatum, in Missa peragitur.

Unum itaque & idem Sacrificium esse fatemur, & haberi debet, quod in Missa peragitur, & quod in cruce oblatum est; quemadmodum una est & eadem Hostia, Christus videlicet Dominus noster, qui se ipsum in ara crucis semel tantummodo cruentum immolavit. Neque enim cruenta & incruenta hostia duæ sunt hostiæ, sed una tantum; cujus sacrificium, postquam Dominus

ita

Ecclesie Catholice de sacrificio doctrina scriptis confirmatur.

a Lucæ 22. 19.
i Cor. 11. 24.
Apostoli quanto Sacerdotes sint instituti. Conc. Trid. sess. 22. de Sacrificii Missæ, cap. & can. 2.

b 1. Cor. 10. 21.

Eucharistia sacrificium figuris & prophetiis veteris Testamenti prædictum.

c Malach. 1. 10. 11.

d Gen. 14. 18.

Heb. 7. 3.

e Psalm. 109. 4.

Unum est Christi sacrificium, & Ecclesie, Vide summa Trinit. cap. Firmiter, & Aug. lib. 10. de Civ. Dei, cap. 10.

ita præcepit; *a Hoc facite in meam commemorationem*, in Eucharistia quotidie instauratur.

77. Est etiam unus utrinque Sacerdos.

Sed unus etiam atque idem Sacerdos est Christus Dominus. Nam Ministri, qui Sacrificium faciunt, non suam sed Christi personam suscipiunt, cum ejus corpus & sanguinem conficiunt. Id quod & ipsius consecrationis verbis ostenditur. Neque enim Sacerdos inquit: *Hoc est corpus Christi*; sed, *Hoc est corpus meum*, personam videlicet Christi Domini gerens, panis & vini substantiam in veram ejus corporis & sanguinis substantiam convertit.

78. Missa, ut laudis, ita etiam propitiatoris est Sacrificium.

Quæ cum ita sint, sine ulla dubitatione docendum est, id quod etiam sancta Synodus explicavit, sacrosanctum Missæ Sacrificium esse non solum laudis & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem Sacrificii, quod in cruce factum est, sed verè etiam propitiatorium Sacrificium, quo Deus nobis placatus & propitius redditur. Quare, si puro corde, accensa fide, & intimo scelerum nostrorum dolore affecti hanc sanctissimam Hostiam immolemus & offeramus, dubitandum non est, quin misericordiam à Domino consequuturi simus, & gratiam in auxilio opportuno. Hujus enim victimæ odore ita delectatur Dominus, ut gratiæ & penitentiae donum nobis impertiens, peccata condonet. Quamobrem & solemnitas est illa Ecclesie precatio: *Quoties hujus Hostiæ commemoratio celebratur, toties opus nostræ redemptionis exercetur*: nimirum uberissimi illi cruentæ Hostiæ fructus per hoc incruentum Sacrificium ad nos manant.

79. Pertingit etiam Sacrificii Missæ fructus ad defunctos.

Deinde verò hujus Sacrificii etiam vim esse Parochi docebunt, ut non solum immolanti & sumenti prosit, *b* sed omnibus etiam fidelibus, sive illi nobiscum in terris vivant, sive jam in Domino mortui, nondum planè expiati sint. Neque enim minùs ex Apostolorum certissima traditione pro his utilitet offertur, quam pro vivorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, ac quibusvis calamitatibus & angustiis.

80. Nulla Missa ex communi usu Ecclesie celebrata, dicenda est privata.

Ex quo facile perspicitur, omnes Missas communes censendas esse, ut quæ ad communionem omnium fidelium utilitatem & salutem pertinent.

81. Quoniam hujus Sacrificii cæremonie pertineant.

Habet autem hoc Sacrificium multos, eosque maxime insignes ac solemnes ritus, quorum nullus supervacaneus

N 3

neus

a Lucæ 22. 17.
i Cor. 11. 29.

Christus est, qui offert & consecrat pro populo. Chrys. Hom. 2. num. 2. ep. ad Timoth. & in Homil. de prodit. Judæ.

Arab. lib. 3. de Sacramentis, c. 4.

Missam esse non solum laudis, sed propitiatorium sacrificium, sess. 22. Conc. Trid. de sacrificio Missæ, c. 2. & can. 3. Fructus sacrificii Missæ, vide Am. 1. 1. Offic. c. 50. Aug. cap. 8. 24. Civ. Dei.

Secreta Dominica IX. post Pentecostem. Trid. Synod. sess. 22. cap. 26.

b Cyp. l. 1. ep. 9. ad Cler. & plebem Fumis.

Nulla Missa privata dicenda est, sess. 22. Conc. Trid. de sacrificio Missæ, cap. 6. & can. 8.

Ritus Missæ, quod pertineant, sess. 22. Conc. Trid. c. 6. & c. 7. vide etiam Dion. Areop. lib. de Eccl. Hier. cap. 1. vide D. Thom. in 3. p. q. 82. art. 5.

neus aut inanis existimandus est; verum omnes eò spectant, ut & tanti Sacrificii majestas magis eluceat, & salutaribus mysteriis instituendis ad rerum divinarum, quæ in eò Sacrificio occultæ sunt, contemplationem fideles excitentur. Sed de his nihil est, ut plura dicamus; tum quia hoc argumentum longiorem explicationem postulare videtur, quàm propositæ institutioni conveniat; tum quia innumerabiles penè libellos & commentarios, qui de hac re à piis & doctissimis viris conscripti sunt, Sacerdotes in promptu habebunt. Hactenus igitur satis fuerit, earum rerum quæ ad Eucharistiam, tum qua Sacramentum, tum qua Sacrificium sit, pertinent, potiora capita, juvante Domino, exposuisse.

DE PŒNITENTIÆ SACRAMENTO.

CAPUT V.

1. Accuratè ac frequenter Doctrina Pœnitentiæ Christianis auribus est inserenda.

Quemadmodum humanæ naturæ fragilitas & imbecillitas omnibus nota est, eamque in se ipso quisque facilè experitur; ita, quantam habeat necessitatem Pœnitentiæ Sacramentum, ignorare nemo potest. Quòd si diligentiam, quæ à Parochis in unoquoque argumento adhibenda est, ex rei, quàm tractant, magnitudine & pondere metiri oportet; omnino fatebimur, eos numquam in hujus loci explicatione adeo diligentes futuros esse, ut satis videri possit. Quin etiam de hoc Sacramento, quàm de Baptismo, eò accuratius agendum est, quòd Baptismus semel tantum administratur, nec iterari potest: Pœnitentiæ verò toties locus datur, ejusque repetendæ toties necessitas imposita est, quoties post Baptismum peccare contingat. Ita enim à Tridentina Synodo dictum, Sacramentum Pœnitentiæ non secus lapsis post Baptismum ac Baptismum nondum regeneratis, ad salutem necessarium esse: vulgataque illa S. Hieronymi sententia ab omnibus, qui deinceps res sacras tradiderunt, magnoperè compro-

De pœnitentia ex veteribus scripsit. Amb. I. duos. Aug. sapè & lib. de Pœnit. remed. & de vera & falsa pœnitentia. Consule item septem de Pœnitentia, dist. in De creto.

Lucæ 17. 3.
Matthæ 18. 22.
Trid. Synod. sess. 6. de Justific. cap. 14. de Pœnitentia c. 2. Tertul. in l. de Pœnitentia. Hier. in 3. c. Isai. sup. r. illud, Ruit enim B. r. r. lem.
Amb. ad Virginem lapsam c. 3.

batur: Pœnitentiam esse (1) secundam tabulam. Ut enim contracta navi, unum vitæ servandæ perfugium reliquum est, si fortè tabulam aliquam de naufragio liceat arripere, ita post amissam Baptismi innocentiam, nisi quis ad Pœnitentiæ tabulam confugiat, sine dubio de ejus salute desperandum est. Hæc autem non ad Pastores solùm, sed ad reliquos etiam fideles excitandos dicta sint, ne fortè in eis rei maximè necessariæ incuria reprehendatur. Primum enim communis fragilitatis memores omni studio optare debent, ut divina ope adjuti, sine casu, aut prolapione aliqua in via Domini progredi possint. Quòd, si nonnumquam offenderint, tum verò summam Dei benignitatem intuentes, qui tamquam a bonus pastor ovium suarum vulnera obligare, eisque mederi solet, hoc saluberrimum Pœnitentiæ medicamentum numquam in aliud tempus differendum esse, cogitabunt.

2. Quam varia sit verbi Pœnitentiæ significatio.

Ut autem rem ipsam aggrediamur, prius explicanda est varia hujus nominis potestas & notio, ne aliquis ambiguitate vocis in errorem inducatur. Nonnulli enim Pœnitentiam pro satisfactione accipiunt: alii à Catholice Fidei doctrina longissimè remoti, cum arbitrentur Pœnitentiam nullam temporis præteriti rationem habere, nihil aliud, quàm novam vitam esse, definiunt. Docendum est igitur, multiplicem esse hujus nominis significationem. Primum enim Pœnitentia de iis dicitur, quibus aliquid displicet, quod ante placuerit, nulla habita ratione hujus cogitationis, bonum ne, an malum fuerit. Sic omnes pœnitent, b quorum tristitia secundum sæculum est, non secundum Deum; cujusmodi Pœnitentia non salutem affert, sed mortem. Altera est Pœnitentia, cum quis ex scelere admissio, quod quidem antea placebat, dolorem non Dei, sed sui ipsius causa concipit. Tertia est, cum non solùm admissi sceleris causa intimo animi sensu dolemus, vel ejus doloris externum etiam aliquod signum damus, verum unius Dei causa in eo mœnore sumus. Ac singulis quidem Pœnitentiæ generibus, quæ commemorata sunt, Pœnitentiæ vox propriè convenit. Nam, cum in c. Sacris litteris Deum pœnitere legimus, id per translationem dici perspicuum est. Eo enim loquendi genere, quod ad hominum mores accommodatum est, Sacre litteræ utuntur; cum Deum mutare aliquid constituisse decla-

N4 rant:

Magist. in 4. Sentent. dist. 14. litt. A & de Pœnit. dist. 1. cap. secund. Ezech. 18. 24. Lucæ 13. 3.

2. Jo. 2. 10. 11. Ezech. 34. 10.

Amb. lib. 2. de Pœnitentia c. 9.

Verbi pœnitentiæ multiplex significatio.

Prima

2. Cor. 7. v. 10.

Secunda

Tertia

Gen. 6. 6.

1. Reg. 15. 11. Psalm. 105. 45. Jerem. cap. 26. v. 3. Deum improprie hujus r. i pœnitent. Bernard. serm. 4. super. Cant. D. Thom. 1. p. q. 21. art. 3.

(1) Secundam tabulam) Edit. Pat. addit. post naufragium.